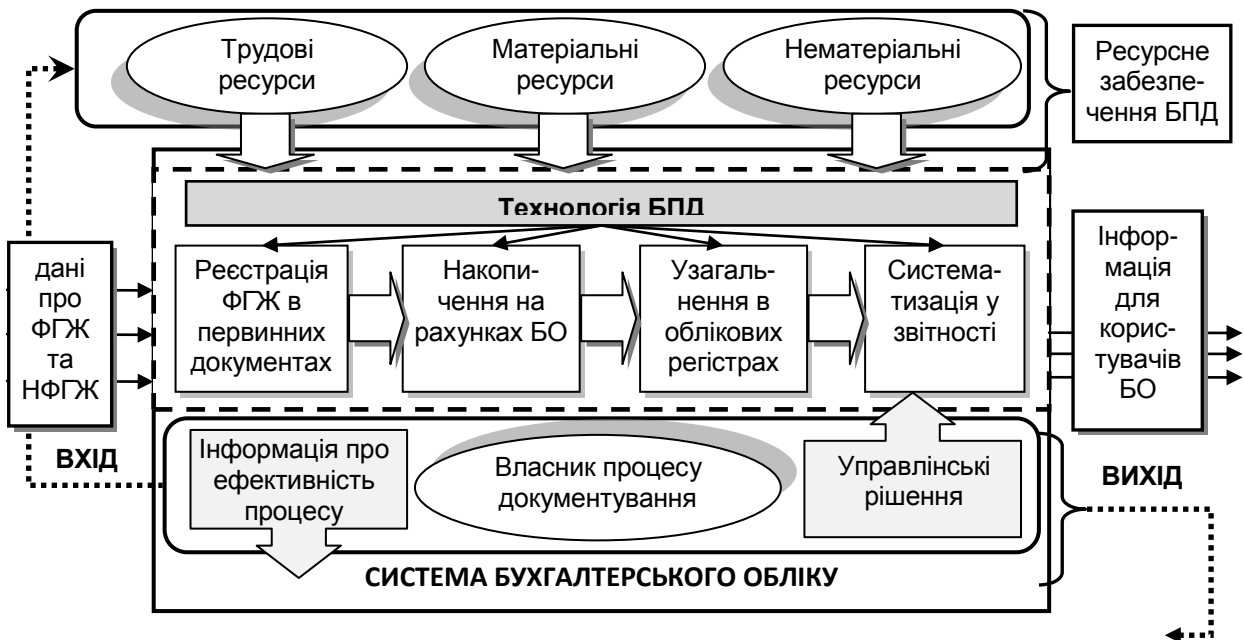

СТАДІЇ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСУ “ДОКУМЕНТУВАННЯ”

На сьогодні система бухгалтерського обліку є основною інформаційною системою, на основі якої здійснюється управління підприємством в цілому. В умовах інформатизації суспільства головною метою національної системи бухгалтерського обліку є надання інформації її користувачам для прийняття управлінських рішень. Разом з тим, постає питання – яким чином організувати бухгалтерський облік, щоб дана система генерувала актуальну та якісну інформацію? Однією з найважливіших складових в даному процесі є документування як елемент методу бухгалтерського обліку.

Розповсюдження в сучасних умовах інформатизації та комп'ютеризації суспільства набуває процесний підхід в управлінні. Організація документування в системі бухгалтерського обліку є частиною управління всією інформаційною системою підприємства.

Грунтуючись на результатах проведених досліджень визначено, що документування відповідає всім ознакам бізнес-процесу, зокрема, є сукупністю дій різних підрозділів підприємства (склад (МВО), бухгалтерія (рядовий бухгалтер, головний бухгалтер) з метою формування та надання користувачам бухгалтерського обліку необхідної інформації; має вхід та вихід (на вході – документування фактів господарського життя (далі – ФГЖ), на виході – зведена інформація про господарську діяльність підприємства); має кінцевий продукт (суб'єкти документообігу на підприємстві використовують трудові ресурси для створення продукту – інформації зацікавленим користувачам бухгалтерського обліку); має межі потоку роботи (від реєстрації ФГЖ в первинних документах до моменту надання користувачам бухгалтерського обліку зведеного документу – звітності); йому властива послідовність потоку взаємопов'язаних операцій в процесі документування (реєстрація ФГЖ, накопичення та групування інформації на рахунках бухгалтерського обліку, зведення інформації в облікових регістрах та систематизація у звітності; необхідність управління процесом документування з метою оптимізації та ефективного управління ним); має об'єкт та суб'єкти (об'єктом процесу документування є господарська діяльність підприємства суб'єктом – працівники підприємства, які створюють та обробляють документи бухгалтерського обліку); має користувачів кінцевого продукту (процес документування кінцевою метою має зведення звітності підприємства для надання інформації зовнішнім та внутрішнім користувачам бухгалтерського обліку). Модель описаного бізнес-процесу документування (далі – БПД) представлена на рис. 1.

Умовні позначення:

бухгалтерського обліку,

документування на підприємстві.

Рис. 1. Взаємозв'язок елементів БПД

Як видно з рис. 1, процес документування відповідає всім ознакам виділення бізнес-процесу та має всі основні елементи останнього. Також бачимо, що власник процесу окрім прийняття управлінських рішень та отримання інформації про ефективність процесу документування здійснює управління ресурсним забезпеченням даного процесу.

Кожен бізнес-процес має стадії життєвого циклу. Перш ніж визначити стадії життєвого циклу управління бізнес-процесом документування необхідним є вивчення підходів до їх виділення в цілому по відношенню до різних бізнес-процесів на підприємстві. Тут слід зазначити, що в більшості випадків управління бізнес-процесами ґрунтується на виділенні таких його етапів (стадій) життєвого циклу як планування, виконання, перевірка та вплив (управління, коректування); даний підхід має назву цикл Демінга-Шухарта¹. Більш розширеним підходом до виділення стадій життєвого циклу (далі – ЖЦ) управління бізнес-процесом є використання концепції процесного управління підприємством BPM (Business Process Management), згідно якої слід виділити наступні етапи ЖЦ управління бізнес-процесом: 1) проектування, моделювання; 2) впровадження, документування; 3) розгортання, виконання; 4) моніторинг та оцінка; 5) аналіз та оптимізація².

Ґрунтуючись на вище наведених підходах до виділення етапів ЖЦ управління бізнес-процесом можливим є виокремлення та обґрунтування етапів ЖЦ управління саме бізнес-процесу документування.

Таблиця 1. Стадії ЖЦ управління бізнес-процесами за двома підходами

№ з/п	Стадії ЖЦ управління бізнес-процесу згідно циклу Демінга-Шухарта	Стадії ЖЦ управління бізнес-процесу за концепцією BPM
1	Планування	1) проектування; 2) моделювання
2	Виконання	1) впровадження; 2) документування; 3) розгортання; 4) виконання
3	Перевірка	1) моніторинг; 2) оцінка
4	Вплив	1) аналіз; 2) оптимізація

Таким чином, провівши паралелі між названими підходами (табл. 1) сформовано наступні стадії ЖЦ управління бізнес-процесом документування: проектування – визначення плану дій щодо створення документообігу на підприємстві; моделювання – дії щодо визначення найбільш оптимальних шляхів організації процесу документування на підприємстві, тобто створення моделі БПД на підприємстві; впровадження – реалізація дій щодо створення документообігу на підприємстві, а саме, визначення осіб, відповідальних за складання, обробку та зберігання бухгалтерських документів; встановлення програмного забезпечення; документування – прописання в організаційно-розпорядчих документах відповідальних осіб за складання, обробку та зберігання бухгалтерських документів (графік документообігу, положення про порядок документування на підприємстві тощо); розгортання – ознайомлення осіб, відповідальних за складання, обробку та зберігання бухгалтерських документів з їх правами та обов'язками; виконання – документування господарської діяльності підприємства відповідно до розроблених та впроваджених етапів (описаних вище) – створення первинних документів на папері або за допомогою програмного забезпечення, їх обробка, формування реєстрів обліку та звітності, архівування бухгалтерських документів; моніторинг – виконання дій зі спостереження за процесом документування, зокрема, виявлення слабких місць, недоліків; оцінка – на підставі проведеного моніторингу оцінювання ситуації, що склалася в результаті впровадження розробленої на етапах проектування та моделювання моделі процесу документування, – чи необхідно проводити аналіз ефективності даного процесу, чи керівництво підприємства та власника БПД все влаштовує; аналіз – розрахунок показників ефективності процесу документування на підприємстві; оптимізація – на підставі здійсненого аналізу ефективності процесу документування вжиття дій щодо усунення виявлених недоліків.

Визначивши кожну зі стадій ЖЦ управління БПД, виникає необхідність їх детального вивчення, або ж розробки, адже на сьогодні відсутні дослідження з управління БПД в системі бухгалтерського обліку. Тому, напрямами подальших досліджень є: розробка можливих проектів та моделей БПД; дослідження можливості їх виконання в практичній діяльності (впровадження, документування, розгортання та виконання); визначення шляхів перевірки функціонування створеного та організованого процесу – моніторинг та оцінка; розробка методики здійснення аналізу ефективності БПД та оптимізації даного процесу, тобто скорочення використовуваних ресурсів для забезпечення БПД та досягнення більших результатів.

¹ Википедія: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Цикл_Шухарта_—_Демінга

² Жизненный цикл процесса: [Електронний ресурс] // ПитерСофт. Современные технологии управления бизнесом. – Режим доступу: <http://piter-soft.ru/automation/more/glossary/process/zhiznenniy-tsikl-protssesa/>